

Kemikaalisäädökset

Tästä on kyse

Komission kestävyttä korostavan kemikaalistrategian (Chemicals Strategy for Sustainability) toimeenpanoa on edistetty 2020-2024 monilta osin. Luokitusta, merkintää ja pakkaamista koskeva CLP-asetus on viimeistely ja uudet aineiden vaaraluokat on annettu. Yksi aine, yksi arviointi -säädoskokonaisuus velvoittaa EU virastoja yhteistyöhön ja luo entistä laajemman kemikaalitietokannan Euroopan kemikaalivirastoon ja myös velvoittaa yrityksiä ilmoittamaan kemikaalitutkimuksistaan tietokantaan. Aineiden ryhmittelyyn perustuvia rajoituksia on jo annettu tai ehdotettu (esimerkiksi laaja PFAS-rajoitusehdotus).

REACH-asetuksen uudistaminen on siirtynyt seuraavan komission tehtäväksi. REACH:iin suunnitellut muutokset aiheuttaisivat toteutuessaan merkittäviä vaikutuksia aineiden tuoteketjuihin. Suurimpia vaikutuksia ennakoidaan aineiden luokitukseen perustuvasta kuluttaja- ja ammattikäytön kiellosta (Generic Risk Approach, GRA) ja siihen liittyvästä poikkeusmahdollisuudesta välttämättömiin käyttöihin ja myös polymeerien rekisteröintivelvoitteesta ja aineiden yhteisvaikutukset huomioivasta yleisestä turvallisuuskertoimesta (Mixture assessment Factor MAF).

Muoveja tai polymeereja koskevia rajoituksia on jo tullut voimaan ja monia on yhä valmisteilla.

Kemikaaleja säädellään Green Dealin toimeenpanon myötä entistä enemmän myös muissa säädöksissä, esimerkiksi ekosunnitteluasetuksen kriteereiden joukossa on huolta aiheuttavien kemikaalien välttäminen. Asetuksen toimeenpanossa tuoteryhmäkohtaiset kriteerit tulevat olemaan tärkeässä asemassa.

.

Kemianteollisuuden tavoite

Teollisuuden huolena on säädösten ennakoitavuus ja paremman sääntelyn periaatteiden noudattaminen. REACH asetuksen merkittävimmät ehdotukset aiheuttavat epävarmuutta siitä, minkä aineiden ja mitkä käytöt ovat tulevaisuudessa mahdollisia. Pidämme tärkeänä, että välttämättömien käyttöjen rinnalla sallittaisiin myös turvalliseksi osoitetut ammattikäytöt esimerkiksi GRA-tyyppisissä säädöksissä.

Polymeerien rekisteröinnin ja MAF-turvallisuuskertoimen säätämisestä tulisi saada tieteellisesti ja turvallisuuden lisäämisen kannalta perusteltu uusi ehdotus. Molemmat toimet tulisi kohdentaa tarkemmin priorisoituihin aineisiin ja polymeereihin.

Aineiden ryhmittely niiden käsittelyn nopeuttamiseksi on ymmärrettävää, mutta nykytilanne, jossa ryhmittelyperusteita ei ole rajattu, aiheuttaa usein yllätyksiä elinkeinoelämän toimijoille. Esimerkiksi PFAS-rajoituksen piirissä on yli 10 000 keskenään hyvin erilaista ainetta, joista mm. monella polymeerituotteella ainoana haitallisena ominaisuutena on niiden pysyvyys ympäristössä. Vaikka kiello on paikallaan tietyille PFAS-aineille tai ryhmille, olisi esimerkiksi

teollisuuden tiivisteinä ja muissa turvallisuuden kannalta tärkeissä kohteissa käyttämien fluoripolymeerien ympäristöön pääsyn estämiseksi kiellon sijaan muitakin keinoja.

Sääntelyn selkeyttäminen on sekä komission, viranomaisten ja yritysten tavoitteena. Kemikaalien huomioimisessa muissa säädöksissä tulee välttää päällekkäistä sääntelyä ja varsinkin ristiriitaisia vaatimuksia. Tässäkin yhteistyötä terveys-, työsuojelu-, ympäristö-, tuoteturvallisuus-, kemikaali- ja muiden viranomaisten kesken olisi merkittävästi parannettava, komission tasolta alkaen.

Tärkeää on saada käyntiin myös toimet innovaatioiden tukemiseen, strategisten arvoketjujen ja tuotannon pysymiseen EU:ssa, turvallisten ja kestävien tuotteiden tukemista koskeva rahoitus ja verkostot sekä osaamisen kehittämiseen tehtävät panostukset. Näitä ei ole edistetty kuluneen kauden aikana, vaikka ne olivat merkittävä osa kemikaalistrategiaa.

Green Dealin ja kemikaalistrategian puitteissa annettujen uusien säädösten toimeenpanossa tulee varmistaa tasainen pelikenttä yrityksille eri maissa ja myös suhteessa maahantuotuihin tuotteisiin. Resurssit yrityksissä, viranomaisissa ja EU:n instituutioissa ovat rajalliset. Koska yrityksille tulee suurin työ säädösten noudattamisessa, tulisi säädösten valmisteluun ja esimerkiksi toimeenpano-ohjeiden tekemiseen ottaa elinkeinoelämä vahvemmin mukaan.

REACH-asetuksen uudistuksen ja koko laajan kemikaalisäädöspaketin toimeenpanon tulisi tukea EU:n Green Dealin tavoitteita ja houkutelaa unioniin vihreän siirtymän investointeja. EU tarvitsee turvallisia kemikaaleja myös jatkossa esimerkiksi vetytalouden, akkuteknologioiden ja kiertotalouden ratkaisuihin.

Tilanne ja aikataulu

REACH-asetuksen muutosehdotusta odotellaan 2025 alkupuolelle. Muut prosessit ovat jo käynnissä ja monen uuden vaatimuksen voimaantulo ajoittuu vuosille 2026-2028. Keskustelut viranomaisten, EU-parlamentin jäsenten ja komission kanssa jatkuvat. Kemianteollisuus tekee yhteistyötä Ceficin, muiden pohjoismaiden sisarjärjestöjen ja kotimaisten elinkeinoelämän eri sektorijärjestöjen kanssa.

Lisätiedot ja materiaalit:

Eliisa Irpola
Johtava asiantuntija
+358 40 539 2556
eliisa.irpola(a)kemianteollisuus.fi